

VESTIGIA

Archeologie & Cultuurhistorie

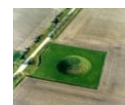
Plangebied Boerenbuurt/Roekenes te Leersum, gemeente Utrechtse Heuvelrug

Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven

V1823

Plangebied Boerenbuurt/Roekenes te Leersum, gemeente Utrechtse Heuvelrug

Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven

Rapportnummer: V1823

Projectnummer: V19-4032

ISSN: 1573 – 9406

Status en versie: Definitieve versie 2.0

In opdracht van: Mw. E. van Gorsel, Montalto di Castro Italië

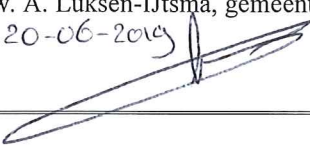
Rapportage: W.A.M. Hessing, R. Brouwer, D. Ijdo

Plaats en datum: Amersfoort, 18 juni 2019

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Projectgegevens	
Initiatief	Nieuwbouw
Toponiem / locatie	Roekenes, hoek Boerenbuurt, Leersum
Plaats	Leersum
Gemeente	Utrechtse Heuvelrug
Provincie	Utrecht
Opdrachtgever	Mevrouw Elly van Gorsel Cacciata grande 13A, 01014 Pescia Romana (Montalto di Castro) Prov. Viterbo, Italia ellyplooi@gmail.com
Contactpersoon opdrachtgever	Hans Muysson Noordermarkt 13hs 1015MX AMSTERDAM hans@muysson.nl M 06 53 42 14 06
Bevoegd gezag	Gemeente Utrechtse Heuvelrug
Contactpersoon namens bevoegd gezag	Mevr. drs. A. Luksen-IJtsma annemarie.luksen@heuvelrug.nl
Deskundige namens bevoegd gezag	Idem
Depot	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de Provincie Utrecht
Contactpersoon	Mireille de Jong depotutrecht@provincie-utrecht.nl Tel.: 030-2583658
Uitvoerder en documentatie	Vestigia BV <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Projectleider	Drs. W.A.M. Hessing
Senior archeoloog	Drs. W.A.M. Hessing
Projectmedewerkers veldwerk	Mw. R brouwer, D. IJdo
Uitvoering onderzoek	18 april 2019

Controle	
Versie 1.0 Gecontroleerd door	Drs. J. Flamman senior archeoloog d.d. 25 mei 2019
Commentaar Opdrachtgever en Bevoegde Overheid verwerkt in versie 2.0 door	Drs. W.A.M. Hessing Senior archeoloog d.d. 18 juni 2019
Goedkeuring Bevoegde Overheid versie 2.0 door	Mw. A. Luksen-IJtsma, gemeente Utrechtse Heuvelrug dd. 20-06-2019

Locatiegegevens	
Oppervlakte plangebied	Ca. 2.000 m ²
Oppervlakte te onderzoek gebied	Ca. 200 m ²

Locatiegegevens	
Oppervlakte plangebied	Ca. 2.000 m ²
Oppervlakte te onderzoek gebied	Ca. 200 m ²
Diepte grondwerkzaamheden	Ca. 1 m -mv
Huidig grondgebruik	Grasland
Onderzoeksmelding	4698093100
Soort onderzoek	IVO-P BRL SIKB 4000 KNA Protocol 4003
Centrumcoördinaten plangebied	158.283 / 446.639
Kaartblad (1:25.000)	30 West

Afbeelding 1. Impressie van de aanleg van de proefsleuven (werkput 3). Foto: Vestigia (april 2019).

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1 Inleiding.....	7
1.1 Plangebied en projectomgeving.....	7
1.2 Doel van het onderzoek.....	7
1.3 Archeologische verwachting en Onderzoeksvragen	8
1.4 Leeswijzer	9
1.5 Woord van dank en uitvoering onderzoek	9
2 Landschappelijk en archeologisch kader.....	10
2.1 Landschappelijke context.....	10
2.2 Bodemopbouw	10
2.3 Archeologische en historische context.....	10
3 Resultaten veldonderzoek	13
3.1 Werkwijze.....	13
3.2 Grondsporen	13
3.3 Profielen	19
3.4 Vondsten.....	21
4 Conclusie en advies.....	23
4.1 Conclusie veldonderzoek.....	23
4.2 Waardering.....	25
4.3 Selectieadvies	25
4.4 Deponering	25
Kaarten en bijlagen	27
Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden.....	29

Samenvatting

Op 18 april 2019 is door Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* op de hoek van de Boerenbuurt en Roekenes een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd. In totaal zijn er vier proefsleuven aangelegd. Hierbij zijn 3 proefsleuven gepositioneerd over de drie bouwlocaties en de hoek van het perceel waarop een historische 'schapenhok' gestaan heeft. Een vierde proefsleuf is ten westen van werkput 3 aangelegd om met zekerheid te kunnen vaststellen dat er geen sprake is van een vindplaats.

In totaal zijn er zo 12 spoornummers aan recente en natuurlijke verstoringen uitgegeven, 14 spoornummers aan natuurlijke en antropogene lagen, 4 spoornummers aan een greppel, 1 spoornummer aan een kuil en 19 spoornummers aan paalkuilen. Om tot een datering te komen is het merendeel van de paalkuilen gecoupeerd. Daarbij is slechts één middeleeuwse en één 19e eeuwse vondst verzameld. Een groot deel van de paalkuilen kon echter op basis van uiterlijke kenmerken als (sub)recent gedocumenteerd worden. Het is opvallend, en waarschijnlijk ook illustratief voor de archeologische verwachting, dat tijdens de aanleg van de proefsleuven nauwelijks tot geen vondstmateriaal is aangetroffen.

De bodemopbouw heeft kenmerken van een dun esdek dat in de recente tijd meerdere malen gediepploegd is. In het noordelijk deel van het terrein sprake is van een AC-profiel. Meer naar het zuiden toe lijkt er nog wel sprake van een enigszins intact plaggendeek, die echter in het uiterste zuiden sterk verstoord is. De top van de C-horizont ligt tussen circa 5,90 en 5,80 +NAP. (Afbeelding 2)

Advies

Het onderzoek heeft geen archeologische vindplaats opgeleverd, noch duidelijke aanwijzingen daarvoor. Onze conclusie is dat op basis van het uitgevoerde onderzoek geen archeologische resten in het geding zijn. De afwezigheid van vondstmateriaal en het feit dat de aanwezige sporen voor het overgrote deel als (sub)recent gedateerd kunnen worden maken het onaannemelijk dat er binnen het plangebied een archeologische vindplaats of anderszins behoudenswaardige archeologie aanwezig zijn. Vestigia adviseert derhalve het plangebied vrij te geven voor nieuwbouw.

Het bevoegd gezag, de gemeente Utrechtse Heuvelrug dient op basis van de uitkomsten van dit rapport en het bovenstaand advies van Vestigia een selectiebesluit te nemen.

Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk – ook als het terrein door de gemeente wordt vrijgegeven – de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de wettelijke plicht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst) om zo spoedig mogelijk melding te doen in het geval toch archeologische vondsten worden aangetroffen. Dit dient te gebeuren bij het bevoegd gezag, zijnde de gemeente Utrechtse Heuvelrug of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

1 Inleiding

1.1 Plangebied en projectomgeving

Binnen het plangebied op de hoek tussen de Boerenbuurt en de Roekenes zullen drie nieuwe woningen worden gerealiseerd. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,2 hectare en is momenteel in gebruik als grasland (zie afbeelding 2). De exacte funderingsconstructie en de diepteligging van de kabels en leidingen en overige voorzieningen zijn nog niet bekend.

In opdracht van Griffioen Architecten BV heeft Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie in 2015 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied te Leersum. In de jaren daarvoor (2009) waren ook al enkele verkennende boringen in het plangebied geplaatst. Op grond van de uitkomsten daarvan heeft de gemeente besloten dat een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) dient plaats te vinden. Hiervoor is door Vestigia een Programma van Eisen opgesteld dat is goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Utrechtse Heuvelrug.¹

Afbeelding 2. Het plangebied (blauw omlijnd) weergegeven op een recente luchtfoto. Bron: Google maps.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van een inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven (IVO-P) is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het bureauonderzoek en in het Programma van Eisen. Het betreft een gebieds- of vindplaatsgericht onderzoek, waarbij door middel van waarnemingen in het veld (extra) informatie wordt verkregen over bekende en/of verwachte archeologische waarden in een onderzoeksgebied. Indien een vindplaats wordt aangetroffen wordt het bevoegd gezag via een waardestelling in staat gesteld een gefundeerde beslissing over het vervolgtraject te nemen. Dit betekent dat gegevens zullen worden verzameld over de inhoudelijke en fysieke kwaliteit ervan (aard, ouderdom, omvang in ruimtelijke zin, gaafheid en conservering).

¹ Hessing en Schrijvers 2019 (Vestigia rapport V1764).

1.3 Archeologische verwachting en Onderzoeksvragen

De eisen waaraan het onderzoek moet voldoen zijn geformuleerd in het Programma van Eisen voor dit proefsleuvenonderzoek. Op basis van het eerder uitgevoerde vooronderzoek²

Het plangebied heeft op basis van het bureauonderzoek een hoge archeologische verwachting op het in situ aantreffen van archeologische vondsten en sporen vanaf het Laat-Paleolithicum/Neolithicum tot aan de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd. Volgens de bodemkaart zijn binnen het plangebied hoge zwarte enkeerdgronden aanwezig; onder dit esdek kunnen zich afgedekte en goed geconserveerde archeologische sporen en vindplaatsen bevinden. De eerder uitgevoerde boringen bevestigen dat tenminste een deel van het esdek nog intact is. De mogelijke archeologische sporen en vindplaatsen kunnen uiteenlopen van tijdelijke jachtkampjes van jager-verzamelaars uit het Laat-Paleolithicum/Neolithicum tot nederzettingsterreinen en sporen van landgebruik/verkaveling uit de periode vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot aan de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd. De verwachting op het aantreffen van sporen en vondsten uit het Paleolithicum/Mesolithicum kan daarbij als laag worden ingeschat, gezien er geen intacte bodem onder het eerddek is aangetroffen. Mogelijk kunnen er diepere sporen uit de periode vanaf het Laat-Neolithicum worden aangetroffen, maar op basis van de vondsten in de omgeving zal de nadruk vooral op archeologische sporen en vondsten uit de periode tussen de IJzertijd en Late Middeleeuwen liggen.

Concrete aanwijzingen voor historische bebouwing uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd binnen het plangebied zijn, op de aanduiding van een 'schapenhok' uit de 19e eeuw na, op het historisch kaartmateriaal niet gevonden, maar kunnen ook niet geheel worden uitgesloten. De kans hierop wordt als laag tot middelhoog ingeschat. Eventuele sporen van bewoning of landgebruik kunnen op of vlak onder het maaiveld worden aangetroffen. Het agrarisch grondgebruik dat tot voor kort heeft plaatsgevonden kan mogelijk van invloed zijn geweest op de conservering van eventuele archeologische sporen en vindplaatsen.

In het Programma van Eisen zijn de onderzoeksvragen geformuleerd die door middel van de archeologische proefsleuven zo mogelijk moeten worden beantwoord. De antwoorden op de vragen zijn terug te vinden in hoofdstuk 4 van dit rapport.

Het onderzoek beoogt een bijdrage te leveren aan de verdere detaillering van de bewoningsgeschiedenis van de regio. Afhankelijk van wat wordt aangetroffen, kan mogelijk een bijdrage worden geleverd aan het beantwoorden van de vragen in de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie NOaA 2.0 (Archeoregio: Westelijke Veluwe en Utrechtse Heuvelrug).

De algemene vraagstelling voor het onderzoek is of er binnen het onderzoeksgebied nog archeologische resten aanwezig zijn uit de periode Laat-Paleolithicum - Nieuwe tijd, en hoe deze resten kunnen worden gewaardeerd. Eventuele sporen en structuren dienen te worden gedocumenteerd in het veld en eventuele vondsten worden verzameld voor zover zij een bijdrage kunnen leveren aan het beantwoorden van de onderstaande onderzoeksvragen:

1. Wat is de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied (lithostratigrafisch en lithogenetisch; bodemkundig)? Beschrijf daarbij het landschap op basis van de beschikbare gegevens uit het proefsleuvenonderzoek.
2. Welke archeologische resten zijn er binnen het onderzoeksgebied aanwezig die verband houden met menselijke activiteiten in de periode laat-Paleolithicum - Nieuwe tijd?
3. Wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch) van de aangetroffen sporen en structuren?
4. Wat is de conservering en gaafheid van de sporen en structuren?

² De Boer 2018.

5. Welke materiaalcategorieën zijn vertegenwoordigd in het vondstmateriaal en wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal / stratigrafisch) van het materiaal?
6. Wat is de conservering en gaafheid van de diverse vondstcategorieën?
7. Wanneer bij het onderzoek geen vondsten, sporen of structuren worden aangetroffen, wat is hiervoor een mogelijke verklaring?
8. Wat is de omvang en aard van eventuele verstoringen of afgravingen?
9. Wat is de omvang van de vindplaats; ligt deze enkel binnen het onderzoeksgebied of kan deze zich ook buiten het onderzoeksgebied uitstrekken en in welke richting?
10. Wanneer is de archeologische site in gebruik genomen en in onbruik geraakt en welke aanwijzingen zijn daarvoor aanwezig?
11. Welke fasering is er binnen de vindplaats te onderscheiden?
12. Welke relatie kan er gelegd worden tussen de aangetroffen sporen en structuren en historische kaartmateriaal?
13. Wat is de relatie van de vindplaats ten opzichte van andere vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?
14. Hoe passen eventueel aangetroffen resten binnen het nu bekende beeld van de bewoningsgeschiedenis van het gebied?
15. Wat is de waardering van de eventueel aangetroffen vindplaats(en)?
16. Is er sprake van een behoudenswaardige vindplaats of vindplaatsen? Zo ja hoe dient hiermee te worden omgegaan?
17. Is vervolgonderzoek noodzakelijk en zo ja, welke methoden moeten hierbij worden ingezet?

1.4 Leeswijzer

Het rapport gaat eerst in op het landschappelijk en archeologisch kader (hoofdstuk 2), waarna de resultaten van het veldonderzoek aan de orde komen (hoofdstuk 3). Het rapport sluit af met een conclusie waarin de onderzoeksvragen worden beantwoord en een selectieadvies wordt afgegeven.

1.5 Woord van dank en uitvoering onderzoek

Tijdens de voorbereiding is voortvarend samengewerkt met mevr. A. Luksen gemeentelijk archeoloog. Het grondverzet was in handen van Firma Schimmel BV in de persoon van de heer Schimmel. Het veldwerk is uitgevoerd door W.A.M. Hessing (senior KNA archeoloog en senior KNA prospector), R. Brouwer (KNA archeoloog) en D. Ijdo. De technische uitwerking is verricht door R. Brouwer en J. Kerpentier. Het selectie-advies is opgesteld door W.A.M. Hessing en J. Flamman.

2 Landschappelijk en archeologisch kader

2.1 Landschappelijke context

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Stuwwallen', op een relatief laag deel van de oostflank van de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug. Tijdens het Saalien, de voorlaatste IJstijd (met klimaatschommelingen in de tijdsperiode tussen 240.000 tot 130.000 jaar geleden) werden stuwwallen opgeworpen aan de grens van de maximale ijsuitbreiding. De gestuwde afzettingen van de stuwwal spoelden aan het einde van het Saalien weg en deponeerden het sediment helling-afwaarts. De daaropvolgende ijstijd kenmerkte zich door dekzand-afzettingen. Vooral de flanken en de voet van de stuwwallen werden bedekt onder een dikke laag verstoven zand, het dekzand. Het reliëf werd aan het begin van het Holoceen (vanaf ca. 12.000 jaar geleden) door de vegetatie vastgelegd. Op deze dekzandafzettingen heeft zich in de omgeving van Leersum vanaf de Vroege Middeleeuwen tot aan het begin van de vorige eeuw door plaggenbemesting een bouwlanddek ontwikkeld. De opbouw van de bodem bestaat uit een niet al te dik esdek met daaronder de natuurlijke ondergrond in de vorm van dekzand. Bij aanwezigheid van een bodem komen de archeologische sporen voor onder de E-horizont. Bij opname van de resten van de bodem in het esdek kunnen sporen voorkomen in C-horizont direct onder het esdek.

2.2 Bodemopbouw

Volgens de bodemkaart zijn binnen het plangebied bruine enkeerdgronden aanwezig. Dit zijn zandgronden met een humeuze bovengrond die dikker is dan 50 centimeter, ontstaan uit geleidelijke ophoging met materiaal uit de potstallen. Tijdens het booronderzoek dat is uitgevoerd in 2008 met een edelmanboor (diameter 7 cm) zijn binnen het onderhavige plangebied in totaal drie boringen gezet.³ In de boringen is een verstoorde (akker)laag aangetroffen, met baksteenresten of -spikkels, met een overgang van de A naar C horizon op resp. 48 en 45 centimeter. Het ontbreken van een B of BC lijkt er op te duiden dat het terrein is afgetopt en dat de bouwvoor van semirecente datum is. Een boring was tot op anderhalve meter -mv verstoord, waarbij tot op 130 cm -mv plastic is aangetroffen (waarschijnlijk een puntverstoring). De verstoorde bovenlaag ligt direct op het onveranderde moedermateriaal. Dit bestaat in de meeste boringen uit goed gesorteerd en afgerond, licht (grijs) geel fijn zand. In dit materiaal zijn geen sporen van eventuele bodemvorming zichtbaar.

2.3 Archeologische en historische context

Onderstaande passages zijn een samenvatting uit het Bureauonderzoek van Weerheijm en Klerks uit 2015. In dat rapport is tevens meer kaartmateriaal terug te vinden.

Volgens de gemeentelijke archeologische beleidskaart ligt het plangebied in een zone met Waarde - Archeologie 2, vlak tegen de zone met Waarde Archeologie 1, de historische kern van Leersum.

Het plangebied ligt in een overgangszone van twee landschappelijke gebieden, de Utrechtse Heuvelrug in het noorden en het lage, twaalfde-eeuwse copelandschap van Langbroek met een hoge concentratie van middeleeuwse ridderhofsteden langs de Langbroekerwetering in het zuiden.

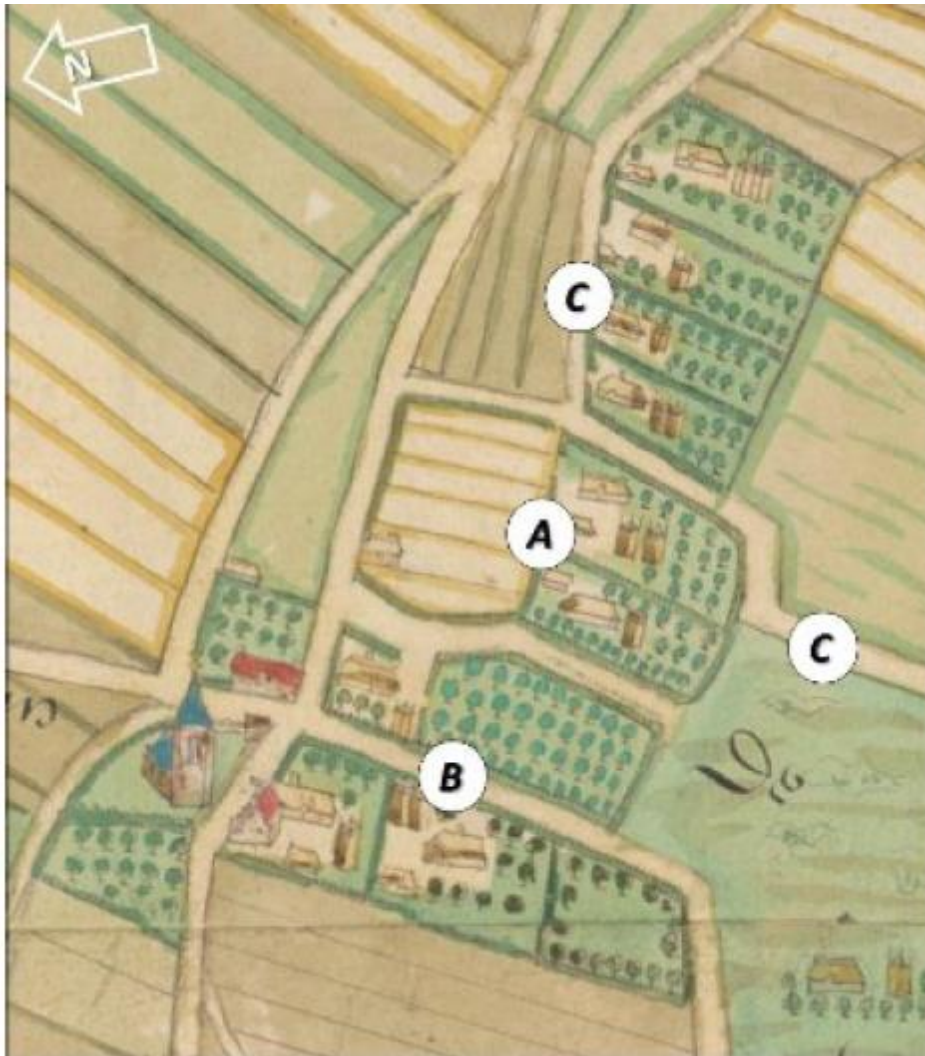
Langs de zuidflank van de Heuvelrug liep de middeleeuwse route (via de Regis/Heerweg) van Utrecht naar Keulen. De oude route bestond uit twee evenwijdig lopende wegen, een bovenweg die in de winter werd gebruikt en een benedenweg op de overgang van zand naar klei die in de zomer begaanbaar was. De benedenweg heeft zich tot de belangrijkste weg ontwikkeld. Hierlangs zijn vanaf de achtste eeuw de eerste dorpen ontstaan. Leersum is een van deze dorpen. Van vroegmiddeleeuwse oorsprong moeten ook enkele wegen dwars over de Heuvelrug zijn geweest.

De naam Leersum komt als Hlarasheim voor het eerst voor in de 11e eeuw, in een goederenregister van de abdij van Werden (in het Roergebied). De betekenis van de naam heeft betrekking op de ligging in de

³ Hessing, Klerks e.a. 2009.

bossen. Bij leer of laar moeten we denken aan een bos dat door de bewoners die er dichtbij woonden gebruikt werd (om o.a. hout te verzamelen), terwijl heim woonplaats betekent.

De kern van het dorp bevond zich tot in de 19e eeuw rond het kruispunt van Rijksstraatweg, Kerkweg en Scherpenzeelseweg. Op de overgang naar de zuidelijk gelegen landbouwgronden bevond zich een reeks verspreid liggende boerderijen, waarvan de meeste momenteel tegenwoordig een bescherming als rijksmonument hebben. De huidige boerderij op het perceel Boerenbuurt 32 is een van deze boerderijen. De boerderij ('Boerendans', voorheen 'Gerritjes Hoeve'), op nog geen 20 meter van het huidige plangebied, heeft de status van Rijksmonument (nr. 24.066). De boerderij stamt in ieder geval uit 1791, maar is waarschijnlijk van oudere oorsprong. Tegenover Boerenbuurt 32, aan de overzijde van de straat ligt Boerenbuurt 3, een boerderij uit de 18e eeuw, eveneens een Rijksmonument (nr. 24.065). Op een kaart uit 1633 (zie afbeelding 3) staat op de hoek van de Boerenbuurt en de Roekenes een boerderij met bijgebouw en 2 hooibergen ingetekend. Dit kan de 17^e eeuwse voorganger van de boerderij Boerenbuurt 32 zijn geweest, of die van Roekenes 1. Het is dus niet uit te sluiten dat resten van dit erf in het plangebied aanwezig zijn.

Afbeelding 3. Uitsnede uit de van Verstralen (1633) met daarop het plangebied. A) Roekenes, B) Kerkweg Leersum, C) de Boerenbuurt. Bron: www.historischleersum.nl.

Op de Kadasterkaart 1811-1832 (afbeelding 4) is de nog bestaande boerderij Boerenbuurt 32 zichtbaar ten zuiden van het plangebied (kadastraanduiding 352). Deze boerderij is dan in bezit van Lammert Lagerweg. Aan de overzijde van de weg ligt de huidige boerderij Boerenbuurt 3. Beide boerderijen liggen op een afgerond gevormd perceel, in tegenstelling tot het bouwland dat in rechthoekige kavels is verdeeld. Het onderhavige plangebied is vrijwel geheel onbebouwd, met alleen in de uiterste noordoosthoek, tegen het kruispunt aan, een kleine rode vlek ten teken van bebouwing. Deze stip heeft de aanduiding 352bis. In de aanwijzende tafel is beschreven dat het gaat om 'als bouwland', met daarboven gekrabbeld 'Schapenhok'. Dit is eveneens in bezit van Lammert Lagerweg. Op de Topografische kaart van 1830-1850 is deze rode vlek nog steeds zichtbaar; de rest van het plangebied is nog steeds in agrarisch gebruik. Op de kaarten van ca. 1900 en 1912 is de vlek wederom zichtbaar op dezelfde locatie, binnen het plangebied is dan ook een boomgaard. Vanaf de kaart van 1932 is het onderhavige plangebied weer als volledig onbebouwd aangegeven; de situatie die tot op heden voortduurt.

Afbeelding 4. Het plangebied (rood omlijnd) weergegeven op een uitsnede van de Kadasterkaart uit 1811-1832. Goed zichtbaar is "het schapenhok" op de hoek van de Roekenes en de Boerenbuurt. Bron: www.topotijdreis.nl

Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarnemingen of vondsten geregistreerd. In Archis ligt het plangebied net buiten het AMK-terrein 15.680 (historische kern Leersum), dat direct aan de overzijde van de Roekenes is gelegen. Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart is de grens van het gebied met een vastgestelde waarde echter tot aan de zuidzijde van de Roekenes doorgetrokken waardoor het onderhavige plangebied wel daarbinnen valt.

Ten noordoosten van de historische kern ligt AMK-terrein 4.749. De vastgestelde waarde van dit terrein hangt mede samen met een onder het plaggendeek aangetoonde grijze cultuurlaag uit de prehistorie en vroege middeleeuwen. In de cultuurlaag is bewerkt vuursteen en aardewerk aangetroffen (Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd). Activiteit in de Vroege en het begin van de Late Middeleeuwen is ook goed verdedigbaar.

Aan de voet van de Heuvelrug zijn in de directe omgeving van de Boerenbuurt meer aanwijzingen gevonden voor bewoning in de IJzertijd, de Romeinse tijd en de periode 725 -1250 AD. Het gaat voor dit laatste om radstempel aardewerk, kogelpot aardewerk, Pingsdorf aardewerk, Paffrath aardewerk, blauwgrijs aardewerk en vroeg steengoed.

3 Resultaten veldonderzoek

3.1 Werkwijze

In totaal zijn er vier proefsleuven aangelegd (zie kaart 2). Drie proefsleuven zijn gepositioneerd over de drie voorlopige bouwlocaties en de hoek van het perceel waarop het historische 'schapenhok' gestaan heeft. Een vierde proefsleuf is een uitbreiding van werkput 3 in westelijke richting, die is aangelegd om met zekerheid te kunnen vaststellen dat er geen sprake is van een vindplaats rond het schapenhok. Middels twee profielkolommen per werkput is de bodemopbouw in kaart gebracht. De werkputten zijn met een gladde bak aangelegd, waarbij het vlak vanaf het midden van de bouwvoor tot ca. 5 cm onder de bouwvoor laagsgewijs (in lagen van 5-10 cm) is verdiept en gebruik is gemaakt van de metaaldetector. De veldgegevens zijn uitgelezen en verwerkt in het programma QGIS en database ODILE.

3.2 Grondsporen

De aangetroffen sporen zijn per werkput genummerd. In totaal zijn er zo 12 spoornummers aan recente en natuurlijke verstoringen uitgegeven, 14 spoornummers aan natuurlijke en antropogene lagen, 4 spoornummers aan een greppel, 1 spoornummer aan een kuil en 19 spoornummers aan paalkuilen. Om tot een datering te komen is het merendeel van de paalkuilen gecoupeerd. Daarbij is slechts één vondst verzameld. Een groot deel van de paalkuilen kon echter op basis van uiterlijke kenmerken als (sub)recent geïdentificeerd worden.

Opvallend is dat tijdens de aanleg er nauwelijks tot geen vondstmateriaal is aangetroffen.

Werkput 1 (kaart 3A):

Er zijn in proefsleuf 1 twee mogelijke paalkuilen aangetroffen, die na couperen beide echter twijfelachtig van aard zijn. Spoor 16 is slechts 8 cm diep en mogelijk een onderkant van een paalkuil. Spoor 19 is met 18 cm iets dieper. Er is in deze werkput in het geheel geen vondstmateriaal aangetroffen. Wel was er met name in het zuidelijk deel sprake van een aantal recente verstoringen (Sporen 1999, 20 en 21).

Afbeelding 5. Werkput 1 gefotografeerd richting noordoosten. Vrijwel alle verkleuringen komen uit de bouwvoor en zijn recent. Foto: Vestigia 2019.

Werkput 2 (kaart 3B)

Met name het noordwestelijk deel van de proefsleuf was tot grote diepte sterk verstoord door zeer diepe grote vergravingen tot diep onder het plaggendek.. Aan de zuidoostzijde is een recent uitbraakspoor/ funderingsgreppel (S14) aangetroffen en een (sub)recente perceelsgreppel (S12). In de buurt zijn er 6 subrecente paalkuilen (S11, S22-S26) gedocumenteerd. Er is uit de recente verstoring S2999 één fragment 19e-eeuws “Keuls” aardewerk verzameld (Vondstnr. 2).

Afbeelding 6. Werkput 2 gefotografeerd richting noordwesten. Op de voorgrond uitbraak sleuf S14 en greppel S12 daaronder. Alle verkleuringen komen uit de hier vrij dikke bouwvoor en zijn recent. Foto: Vestigia 2019.

Werkput 3 (kaart 3C)

In het noorden van de proefsleuf zijn twee paalkuilen (S2 en S3) aangetroffen met een respectievelijke diepte van 18 en 10 cm. De datering is onzeker. Uit één van de paalkuilen is een fragment kogelpot afkomstig dat in LMEa/b gedateerd kan worden. Op grond van de vlaktekening (kaart 3C) zouden de sporen S30, S31 en S32 uit werkput 4 daarop kunnen aansluiten en samen een palenrij kunnen vormen. Echter de donkere kleur, scherpere afbakening en grootte van deze sporen in werkput 4 is zo afwijkend van S2 en S3 dat het in werkput 4 vrijwel zeker om recente verkleuringen gaat. Ook zijn er geen andere vondsten gedaan en is het daarmee onzeker om het spoor - laat staan een eventuele palenrij - op grond van deze ene vondst als middeleeuws te interpreteren.

Met name het oostelijk deel van de proefsleuf wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van vrij veel recente verstoringen (S3999). Dwars door de proefsleuf loopt een uitbraakspoor dat vermoedelijk te maken heeft met het historische ‘schapenhok’ dat hier volgens 19^e-eeuws kaartmateriaal zou hebben gestaan (S1). Het betreft een noordoost-zuidwest georiënteerde greppel die in het zuiden met een hoek van 90 graden afbuigt naar het zuidoosten. Aan de westzijde zijn twee vrij rechthoekige uitstulpingen, die waarschijnlijk te maken hebben met de constructie van het gebouw en mogelijk als poeren geïnterpreteerd kunnen worden. Daar waar de uitbraaksleuf afbuigt loopt een zeer ondiepe greppel vanaf de hoek in noordwestelijke richting (S11). In dit spoor komen verspreid wat mortel en grind concentraties voor. De greppel loopt bovendien verder door in werkput 4 waar deze als spoor 35 geadmistreerd is. In het zuiden van de werkput zijn naast deze greppel nog enkele paalkuilen (S4-S10) gedocumenteerd die echter (sub)recent zijn en vermoedelijk te maken hebben met het hier gelegen ‘schapenhok’.

Afbeelding 7. Werkput 3 gefotografeerd richting noordoosten. Op de voorgrond greppel S11 met daarachter de uitbraaksleuf van het schaphok S1. Vrijwel alle verkleuringen komen uit de bouwvoor en zijn recent. Foto: Vestigia 2019.

Afbeelding 8. Werkput 3. Detail van de uitbraaksleuf van het schaphok S1 met daarin wat recent baksteenpuin. Foto: Vestigia 2019.

Afbeelding 9. Werkput 4 (uitbreiding werkput 3) vanuit het noordwesten. Op de voorgrond spoor S4999 parallel aan de uitbraaksleuf van het schaphok S1 (op de achtergrond) met daartussen recente kuilen. Foto: Vestigia 2019.

Werkput 4 (kaart 3C)

Vanwege de aanwezigheid van de twee mogelijk oudere sporen aan de noordzijde van werkput 3 is er voor gekozen om deze proefsleuf aan de westzijde met 4 meter te verbreden om zo de aanwezigheid van een eventuele vindplaats wel of niet vast te kunnen stellen. Deze uitbreiding is als werkput 4 gedocumenteerd. Er zijn hier opnieuw enkele paalkuilen aan de noordzijde van de proefsleuf gedocumenteerd, te weten S30 t/m 32 en S34. De sporen zijn echter verschillend van kleur en grootte en variëren qua diepte van 16 tot 28 cm. Er lijkt dan ook geen sprake van een structuur. Er is bovendien geen vondstmateriaal in aangetroffen. Aan de noordzijde is een ondiepe kuil van circa 10 cm aanwezig (S28) eveneens zonder vondsten. In het zuiden loopt de greppel (S11) uit werkput 1 verder door en is in werkput 4 als S35 gedocumenteerd. De diagonale greppel S4999 is eveneens recent en heeft qua oriëntatie bij het schaphok gehoord.

Spoornr.	Werkput	Vlak	Aard	Diepte (cm)	Beschrijving
1	3	1	Uitbraaksleuf	16	Zs1 MF, grijsbruin, puinspikkels
2	3	1	Paalkuil	18	Zs1 MF, bruingrijs
3	3	1	Paalkuil	10	Zs1 MF, bruingrijs
4	3	1	Paalkuil	10	Zs1 MF, donkerbruingrijs
5	3	1	Paalkuil	10	Zs1 MF, donkerbruingrijs
6	3	1	Paalkuil	16	Zs1 MF, donkerbruingrijs
7	3	1	Paalkuil	7	Zs1 MF, donkerbruingrijs
8	3	1	Greppel	4	Zs1 MF, donkerbruingrijs
9	3	1	Paalkuil	12	Zs1 MF, donkerbruingrijs, grind 1
10	3	1	Natuurlijke Verstoring		Zs1 MF, donkerbruingrijs, grind 1
11	3	1	Greppel	10	Zs1 MF, lichtgrijs, grind 1
12	2	1	Greppel		Zs2 MF, lichtgrijs, puinspikkels
13	2	1	Paalkuil		Zs2 MF, donkerbruin, licht humeus
14	2	1	Uitbraaksleuf		Zs2 MF, donkergrijsbruin, geel gevekt
15	1	1	Natuurlijke Verstoring	2	Zs1 MF, donkergrijsbruin
16	1	1	Paalkuil	8	Zs1 MF, lichtgrijsbruin
17	1	1	Natuurlijke Verstoring	2	Zs1 MF, grijsbruin, geel gevekt
18	1	1	Natuurlijke Verstoring	2	Zs1 MF, grijsbruin, geel gevekt
19	1	1	Paalkuil	18	1 - ZS1 MF, donkerbruin 2 - Zs1 MF, Grijs, lichtgrijs gevekt
20	1	1	Rec. Verstoring	40	Zs1 MF, grijsbruin, geel gevekt
21	1	1	Rec. Verstoring	30	Zs1 MF, grijs, geel gevekt
22	2	1	Paalkuil		Zs2 MF, donkerbruin, licht humeus
23	2	1	Paalkuil		Zs2 MF, donkerbruin, licht humeus
24	2	1	Paalkuil	30	Zs2 MF, donkerbruin, licht humeus
25	2	1	Paalkuil	10	Zs2 MF, donkerbruin, licht humeus
26	2	1	Paalkuil	30	Zs2 MF, donkerbruin, licht humeus

Spoornr.	Werkput	Vlak	Aard	Diepte (cm)	Beschrijving
27	4	1	Rec. Verstoring		Zs1 MF, lichtgrijs, geel gevlekt
28	4	1	Kuil	10	Zs1 MF, grijs
29	4	1	Natuurlijke Verstoring		Zs2 MF, grijs, lichtgrijs gevlekt
30	4	1	Paalkuil	16	1 - Zs2 MF, donkergrijs 2 - Zs2 MF, lichtgrijs, grijs gevlekt
31	4	1	Paalkuil	28	1 - Zs2 MF, donkergrijs 2- Zs1 MF, lichtgrijs, geel gevlekt
32	4	1	Paalkuil	16	Zs2 MF, lichtbruingrijs
33	4	1	Rec. Verstoring		Zs2 MF, lichtbruingrijs
34	4	1	Paalkuil	16	Zs2 MF, grijs, geel gevlekt
35	4	1	Greppel		Zs2 MF, grijs, geel gevlekt
1000	1	1	Laag: C-horizont		Zs1 ZF, lichtgeel, grind 1
1001	1	1	Bouwvoor		Zs1 MF, bruingrijs, grind 1, puinspikkels
1002	1	1	Laag: Esdek		Zs1 MF, bruingrijs, grind 1
1003	1	1	Laag: Esdek		Zs1 MF, bruin, puinspikkels
1999	1	1	Rec. Verstoring		Zs1 MF, bruin, grind 1
2000	2	1	Laag: C-horizont		Zs1 ZF, lichtgeel
2001	2	1	Bouwvoor		Zs1 MF, donkerbruin, grind 1
2002	2	1	Laag: Esdek		Zs1 MF, donkerzwartbruin, grind 1, licht humeus
2003	2	1	Laag: Esdek		Zs1 MF, donkerbruin
2999	2	1	Rec. Verstoring		Zs1 ZF, donkerbruin, geel gevlekt
3000	3	1	Laag: C-horizont		Zs1 ZF, lichtgeel
3001	3	1	Bouwvoor		Zs1 MF, donkerbruin, grind 1
3999	3	1	Rec. Verstoring		Zs1 MF donkerbruin, geel gevlekt
4000	4	1	Laag: C-horizont		Zs1 MF. Lichtgeel, geel gevlekt
4001	4	1	Bouwvoor		Zs1 MF, grijsbruin, puinspikkels
4002	4	1	Laag: Esdek		Zs1 MF, donkergrijsbruin, grind 1
4003	4	1	Laag: Esdek		Zs1 MF. Grijsbruin, grind 1
4999	4	1	Res. Verstoring		Zs1 MF, grijs, geel gevlekt

Tabel 1. Uitgegeven spoornummers

3.3 Profielen

Omdat in geen van de werkputten sprake is van een veelzeggende, complexe of veranderende profielopbouw, zijn per werkput één tot twee profielkolommen gedocumenteerd. Hieruit blijkt dat er in het noordelijk deel van het terrein (werkput 1) sprake is van een AC-profiel, waarbij de A tot onderin geheel gehomogeniseerd is en sprake is van een vrij scherpe overgang naar de C. Vaak is de overgang op het vlak erg vlekkelig als gevolg van bioturbatie (mollenlaag, zie afbeelding 10 en 11). Restanten van een oud oppervlak of podzol (B-horizon) ontbreken geheel. Meer naar het zuiden toe lijkt plaatselijk in de werkputten 2 en in mindere mate 3 en 4, nog wel sprake van een herkenbaar plaggendek, in werkput 2 onder een recente egalisatielaag. Overal is deze echter geroerd tot diep onder de top van de C-horizon (afbeelding 12). De top van de C-horizont ligt tussen circa 5,90 en 5,80 +NAP. Zoals eerder gemeld is de afwezigheid van vondsmateriaal in de onderste helft van het plaggendek (A-an) opvallend.

Afbeelding 10. Werkput 1, detail van het noordprofiel met van boven naar beneden de vrij dunne bouwvoor, en daaronder het restant van het plaggendek overgaande in de C-horizon. Op de overgang de vlekkelige laag met veel bioturbatie. Foto: Vestigia 2019.

Afbeelding 11. Werkput 3, detail van het noordprofiel met van boven naar beneden de recente bouwvoor, en daaronder het restant van het plaggendeek direct overgaande in de C-horizon. Foto: Vestigia 2019.

Afbeelding 12. Werkput 2, detail van het westprofiel met van boven naar beneden een dikke egalisielaag, en daaronder het restant van het plaggendeek dat tot diep in de C-horizon is geroerd. Foto: Vestigia 2019.

3.4 Vondsten

Het aantal vondsten is minimaal. De enige significante vondst is een klein wandfragment van handgevormd aardewerk dat qua baksel het meest doet denken aan middeleeuws kogelpot aardewerk. De scherf is afkomstig uit een klein paalgat S2 in werkput 3 aan de uiterste zuidostrand van het onderzoeksgebied op de hoek van de Roekenes en de Boerenbuurt. Historisch gezien is middeleeuwse bewoning in die omgeving mogelijk. Binnen de opgraving van de werkputten 3 en 4 ontbreken verdere aanwijzingen echter geheel. Wel is in deze hoek de meeste latere activiteit, rond de 19^e eeuwse schapenschuur gedocumenteerd.

Uit werkput 2 spoor S2999 stamt een fragment van een groot horizontaal worstvormig oor van laat steengoed. Zulke oren zijn kenmerkend voor de grote voorraadpotten ('Keulse' potten) uit het Rijngebied die te dateren zijn in de 19^e en 20^e eeuw.

In andere recente sporen in werkput 2, 3 en 4 zijn plaatselijk kleine fragmenten baksteen, mortel en ander bouwpuin herkend. Deze zijn niet verzameld.

Afbeelding 13. Vondst 1: Scherf kogelpot, LME a-b. Foto: Vestigia 2019.

Afbeelding 14. Vondst 2: Oor Keuls aardewerk, 19^e eeuw. Foto: Vestigia 2019.

Tabel 2 Vondstenlijst				Projectnummer/naam: Roekenes/ Boerenbuurt Leersum V19-4032 OMN 4698093100				
Vondstnummer	Werkput	Vlak	Spoor	Vulling	Vondstcategorie	Aantal	Gewicht (g)	Opmerking
1	3	1	2	0	kaw	1	18	Wfr handgevormd Kogelpot LMEa-b
2	2	1	2999	0	kaw	1	849	Oor, horizontaal Steengoed, 19 ^e eeuws Keuls aardewerk

Tabel 2. Uitgegeven vondstnummers.

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie veldonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek heeft nauwelijks tastbare archeologische resten opgeleverd. De aangetroffen grondsporen zijn van recente datum of kunnen niet worden gedateerd.

De onderzoeksvragen worden hieronder kort beantwoord:

1. Wat is de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied (lithostratigrafisch en lithogenetisch; bodemkundig)? Beschrijf daarbij het landschap op basis van de beschikbare gegevens uit het proefsleuvenonderzoek.

De ondergrond bestaat uit dekzandafzettingen waarop zich een plaggendeek heeft gevormd. Daarnaast heeft plaatselijk egalisatie plaatsgevonden. Het hele terrein lijkt vrij recentelijk te zijn gediepploegd.

2. Welke archeologische resten zijn er binnen het onderzoeksgebied aanwezig die verband houden met menselijke activiteiten in de periode laat-Paleolithicum – Nieuwe tijd?

Er zijn eigenlijk alleen grondsporen aangetroffen die als recente verstoringen kunnen worden geïnterpreteerd of als perceelgreppels en een funderingswand van een 19e eeuwse schapenschuur. In een mogelijk paalgat is een kleine scherf van een laat middeleeuwse kogelpot aangetroffen.

3. Wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch) van de aangetroffen sporen en structuren?

De enige herkenbare structuur zijn de resten van een waarschijnlijk 19e eeuws schapenhok op de hoek van het perceel. Een enkel paalgat in dezelfde hoek is mogelijk middeleeuws, of deze behoort tot een korte palenrij is twijfelachtig, maar niet onmogelijk. Verder is er sprake van een recent plaggendeek, dat recentelijk nog grotendeels is doorwerkt. De schaarse vondsten zijn met uitzondering van een laat middeleeuwse kogelpotscherf, 19e en vroeg 20e eeuws en duiden op een laag intensief gebruik van het perceel.

4. Wat is de conservering en gaafheid van de sporen en structuren?

De 19e eeuwse sporen zijn redelijk goed geconserveerd. De onzekere oudere sporen zijn deels vergraven door diepploegeactiviteiten in het recente verleden.

5. Welke materiaalcategorieën zijn vertegenwoordigd in het vondstmateriaal en wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal / stratigrafisch) van het materiaal?

Er is een laatmiddeleeuwse kogelpotscherf aangetroffen in een mogelijk paalgat aan de zuidostrand van het onderzoeksgebied en een horizontaal oor van 19e of 20e eeuws steengoed aan de onderkant van het geroerde plaggendeek in werkput 2. Verder komen in de recente sporen verspreid baksteenspikkels en – brokjes, grind en ander klein recent materiaal voor.

6. Wat is de conservering en gaafheid van de diverse vondstcategorieën?

Gefragmenteerd.

7. Wanneer bij het onderzoek geen vondsten, sporen of structuren worden aangetroffen, wat is hiervoor een mogelijke verklaring?

Het terrein is waarschijnlijk recentelijk mechanisch flink gediepploegd, alleen aan de randen lijkt dit iets minder het geval.

8. Wat is de omvang en aard van eventuele verstoringen of afgravingen?

Het terrein is waarschijnlijk recentelijk mechanisch flink gediepploegd, alleen aan de randen lijkt dit iets minder het geval. De diepte van de diepploegactiviteit reikt tot aan de onderkant van het voormalige plaggendek.

9. Wat is de omvang van de vindplaats; ligt deze enkel binnen het onderzoeksgebied of kan deze zich ook buiten het onderzoeksgebied uitstrekken en in welke richting?

Er is hooguit sprake van een 19e eeuwse vindplaats, een van historische kaarten bekend schaphenhok aan de rand van het onderzoeksgebied.

10. Wanneer is de archeologische site in gebruik genomen en in onbruik geraakt en welke aanwijzingen zijn daarvoor aanwezig?

Eventueel heeft aan de rand van het onderzoeksgebied in de late middeleeuwen (1000-1300) enige agrarisch gerelateerde activiteit plaatsgevonden (omheining?). Het schaphenhok en de overige uitbraaksleuven en greppels zijn niet ouder dan de 19e eeuw.

11. Welke fasering is er binnen de vindplaats te onderscheiden?

N.v.t.

12. Welke relatie kan er gelegd worden tussen de aangetroffen sporen en structuren en historische kaartmateriaal?

Op grond van het historisch kaartmateriaal ligt de hoek Boerenbuurt - Roekenes in de 17e eeuw aan de rand van het boerderijen lint. In de 19e liggen de boerderijen rond, maar niet binnen het plangebied. Op de hoek is wel een schapenschuur aangegeven. Deze is bij de opgraving teruggevonden.

13. Wat is de relatie van de vindplaats ten opzichte van andere vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?

N.v.t.

14. Hoe passen eventueel aangetroffen resten binnen het nu bekende beeld van de bewoningsgeschiedenis van het gebied?

De aangetroffen resten passen in het beeld van de ontginningsgeschiedenis en bekend agrarische activiteiten in dit deel van Leersum, waar de schapenhouderij een belangrijk onderdeel van vormde. De resultaten bevestigen tevens de opeenvolgende historische kaartbeelden.

15. Wat is de waardering van de eventueel aangetroffen vindplaats(en)?

Zie volgende paragraaf.

16. Is er sprake van een behoudenswaardige vindplaats of vindplaatsen? Zo ja hoe dient hiermee te worden omgegaan?

Nee.

17. Is vervolgonderzoek noodzakelijk en zo ja, welke methoden moeten hierbij worden ingezet?

Er is geen vervolgonderzoek noodzakelijk.

4.2 Waardering

Er is slechts 1 vondst en spoor ouder dan de 19^e eeuw. Voor de definitie vindplaats is het nodig dat er sprake is van meerdere vondsten sporen. Er kan wel gesproken worden van een 19^e eeuwse structuur (schuur) en enkele gelijktijdige vondsten. Conform de KNA-tabel (tabel 3) scoort deze zowel op de aspecten Fysieke als inhoudelijke kwaliteit laag tot hooguit gemiddeld. De waardering komt daarmee (conform de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie) uit op niet behoudenswaardig.

Waarden	Criteria	Scores (hoog - 3, middel - 2, laag - 1)
Beleving	Schoonheid Herinneringswaarde	N.v.t. 1 (schapenhouderij heeft enig lokaal erfgoed belang)
Fysieke kwaliteit	Gaafheid Conservering	1-2 1
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid Informatiewaarde Ensemblewaarde Representativiteit	1 1 - -

Tabel 3. Waardestelling 19^e eeuwse vindplaats Boerenbuurt.

4.3 Selectieadvies

De vier aangelegde proefsleuven tonen aan dat er nauwelijks archeologische sporen of vondsten aanwezig zijn en het ook niet aannemelijk is dergelijke sporen en vondsten elders binnen het plangebied te verwachten. Het advies luidt daarom vrijgave voor de beoogde nieuwbouw.

Het bevoegd gezag, de Utrechtse Heuvelrug dient op basis van de uitkomsten van dit rapport en het bovenstaand advies van Vestigia een selectiebesluit te nemen.

Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de wettelijke plicht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst) om bij het aantreffen van archeologische vondsten of sporen hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Utrechtse Heuvelrug of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

4.4 Deponering

De beide vondsten zullen binnen de wettelijke termijnen worden overgedragen aan het provinciaal depot van de provincie Utrecht. De digitale documentatie van het onderzoek en deze rapportage zullen worden gearchiveerd bij dezelfde instelling en het e-depot.

Literatuur

- BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- BERENDSEN, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- BERENDSEN, H.J.A./E. STOUTHAMER, 2001: *Palaeogeographic Development of the Rhine-Meuse Delta, The Netherlands*, Assen.
- BLIJDENSTIJN, R., 2005: *Tastbare tijd cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, Utrecht.
- BOTMAN, A. ET AL., 2009: *De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug*, Bunschoten (ADC-rapport H033).
- COHEN, K.M./E. STOUTHAMER/H.J. PIERIK/A.H. GEURTS, 2012: *Rhine-Meuse Delta Studies' Digital Basemap for Delta Evolution and Palaeogeography*. Dept. Physical Geography. Utrecht University.
- HESSING, W.A.M./K. KLERKS/R.M. VAN HEERINGEN/E. LOUWE, 2009: *Leersum - Boerenbuurt 32, gemeente Utrechtse Heuvelrug. Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen*, Amersfoort (Vestigia rapport V578).
- HESSING, W.A.M./R. SCHRIJVERS, 2019: *Plangebied Boerenbuurt/Roekenes te Leersum, gemeente Utrechtse Heuvelrug. Programma van eisen ten behoeve van een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*, Amersfoort (Vestigia rapport V1764).
- WEERHEIJM, W.J. & K. KLERKS, 2015: *Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de nieuwbouw van woningen aan de Boerenbuurt/Roekenes te Leersum, gemeente Utrechtse Heuvelrug. Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek*, Amersfoort (Vestigia rapport V1273).
- HIJMA, M. 2009: *From river valley to estuary - The early-mid Holocene transgression of the Rhine-Meuse valley, The Netherlands, Netherlands* (Geographical Studies 389), Utrecht (Dissertatie Universiteit Utrecht).
- HOEK, W.Z., 1997: *Palaeogeography of Lateglacial Vegetations, Aspects of Lateglacial and Early Holocene vegetation, abiotic landscape, and climate in The Netherlands*, Utrecht (Nederlandse Geografische Studies 230).
- ROYMANS, J./J. VAN DOESBURG/B. GROENEWOUDT, 2007: Een inleiding op essen, plaggendekken en enkeerdgronden in het historisch cultuurlandschap. In: J. DEEBEN/M. DE BOER/J. VAN DOESBURG/B. GROENEWOUDT/T. DE GROOT (red.), *Essen in zicht, Essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en behoud*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 34).

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: www.ahn.nl.
- ARCGIS ONLINE: www.arcgis.com.
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS3): <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>.
- STICHTING INFRASTRUCTUUR KWALITEITSBORING BODEMBEHEER: www.sikb.nl.
- TOPOTIJDREIS: www.topotijdreis.nl.
- HISTORIE LEERSUM: www.historischleersum.nl.

Kaarten en bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Kaarten

Kaart 1: Plangebied

Kaart 2: Overzicht van aangelegde werkputten

Kaart 3A -3C Allesporenkaart per werkput

(De verantwoording van kaarten en afbeeldingen is te vinden bij het onderschrift of in de legenda)

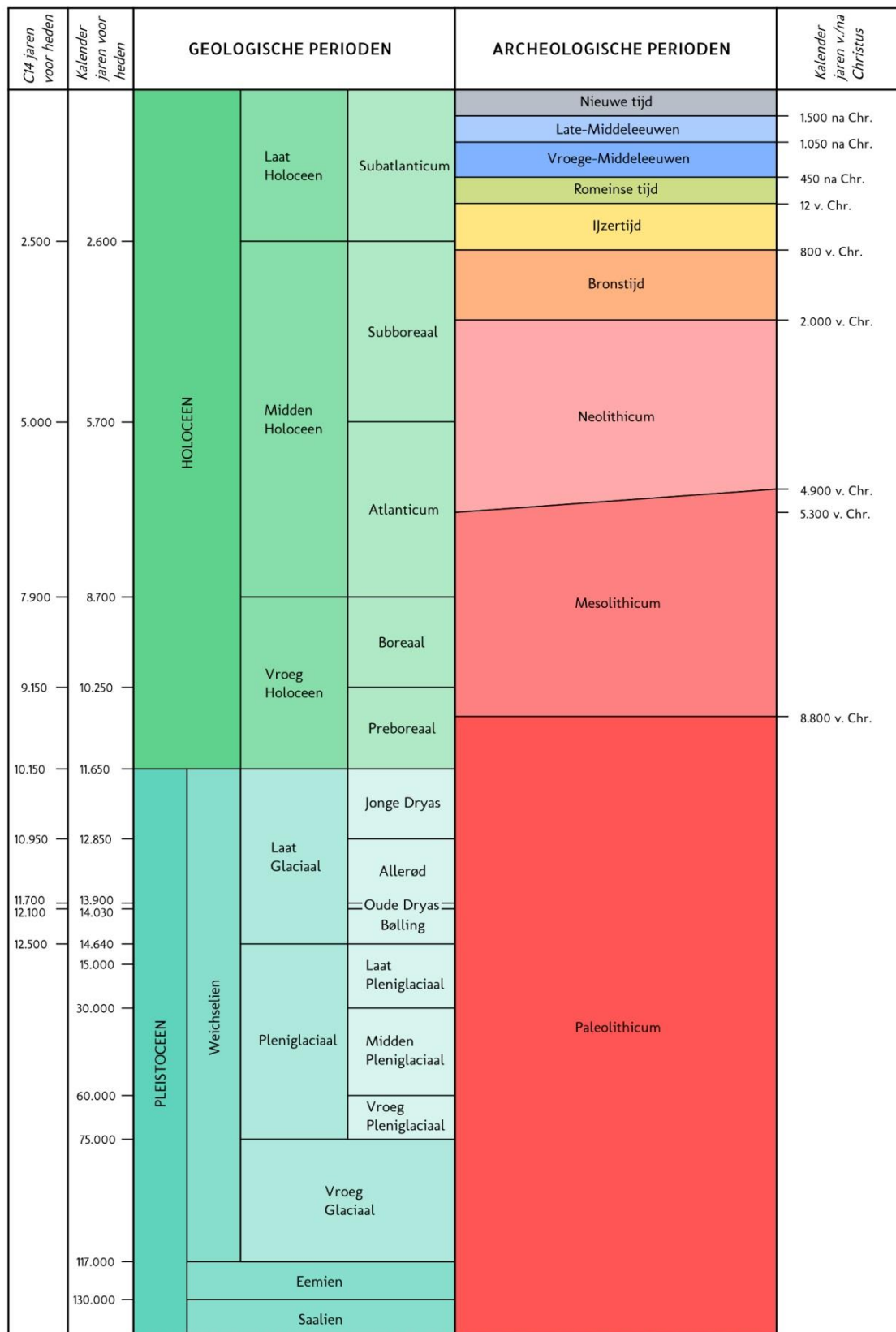
This text was set using the following freely available font software:

Allerta	Copyright (c) 2010, Matt McInerney (http://pixelspread.com), with Reserved Font Name Allerta.
Inconsolata_dz	Copyright (c) 2006, Raph Levien (http://www.levien.com), with Reserved Font Name <Inconsolata>. Copyright (c) 2009, David Zhou (http://blog.nodnod.net/) with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.
Molengo_Vestigia	Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye, with Reserved Font Name <Molengo>. Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl), with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts .

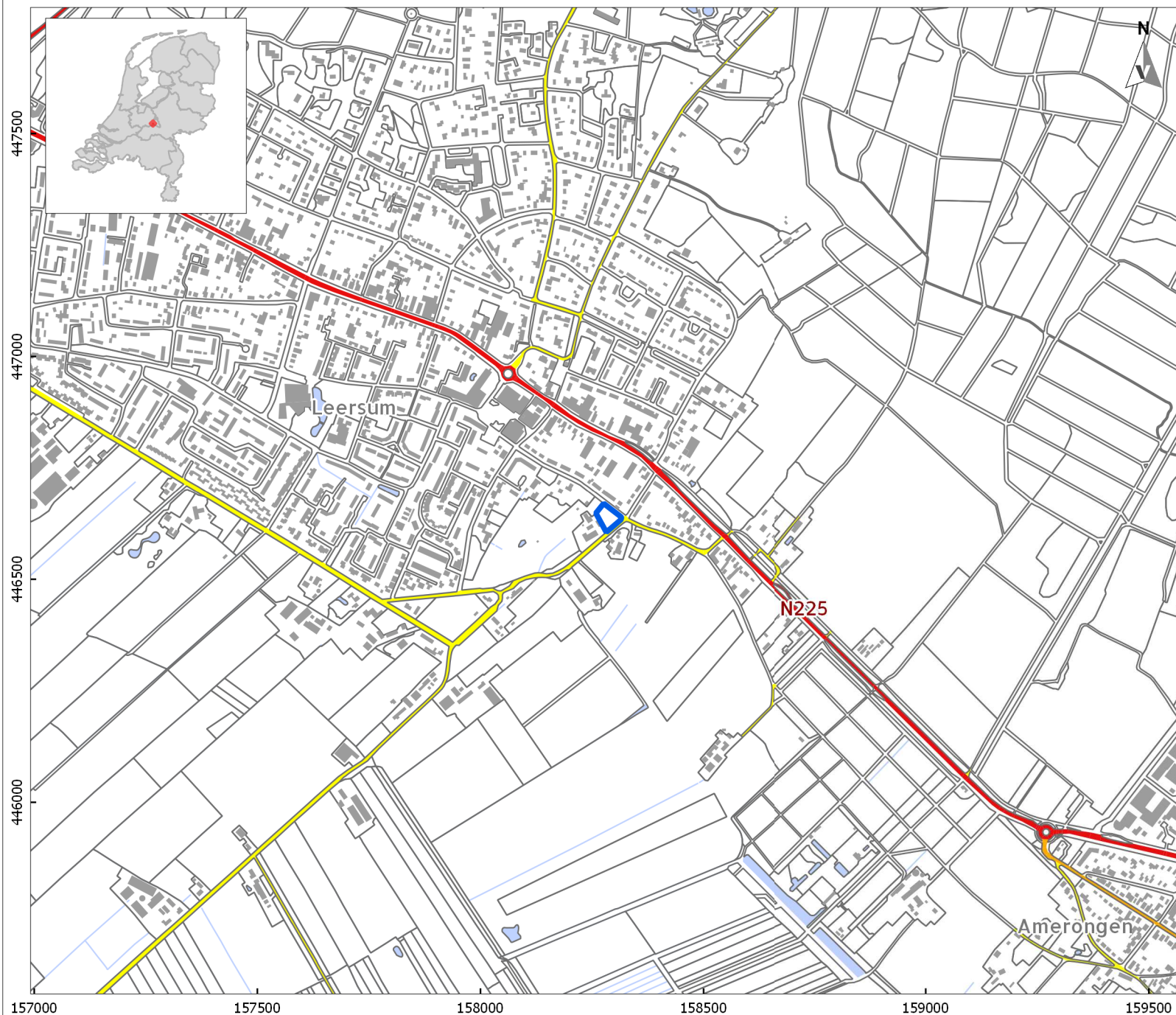
This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holocene volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

- Plangrens
- Bebouwing
- Hoofdweg
- Regionale weg
- Lokale weg
- Water
- Overige topografie

Project: V19-4032 Plangebied
Boerenbuurt/Roekenes te
Leersum, gemeente Utrechtse
Datum: Heuvelrug
Bron: april 2019
Top10NL, CC-BY Kadaster 2019

Tekenaar: RS
Schaal: 1:12.500 / A4

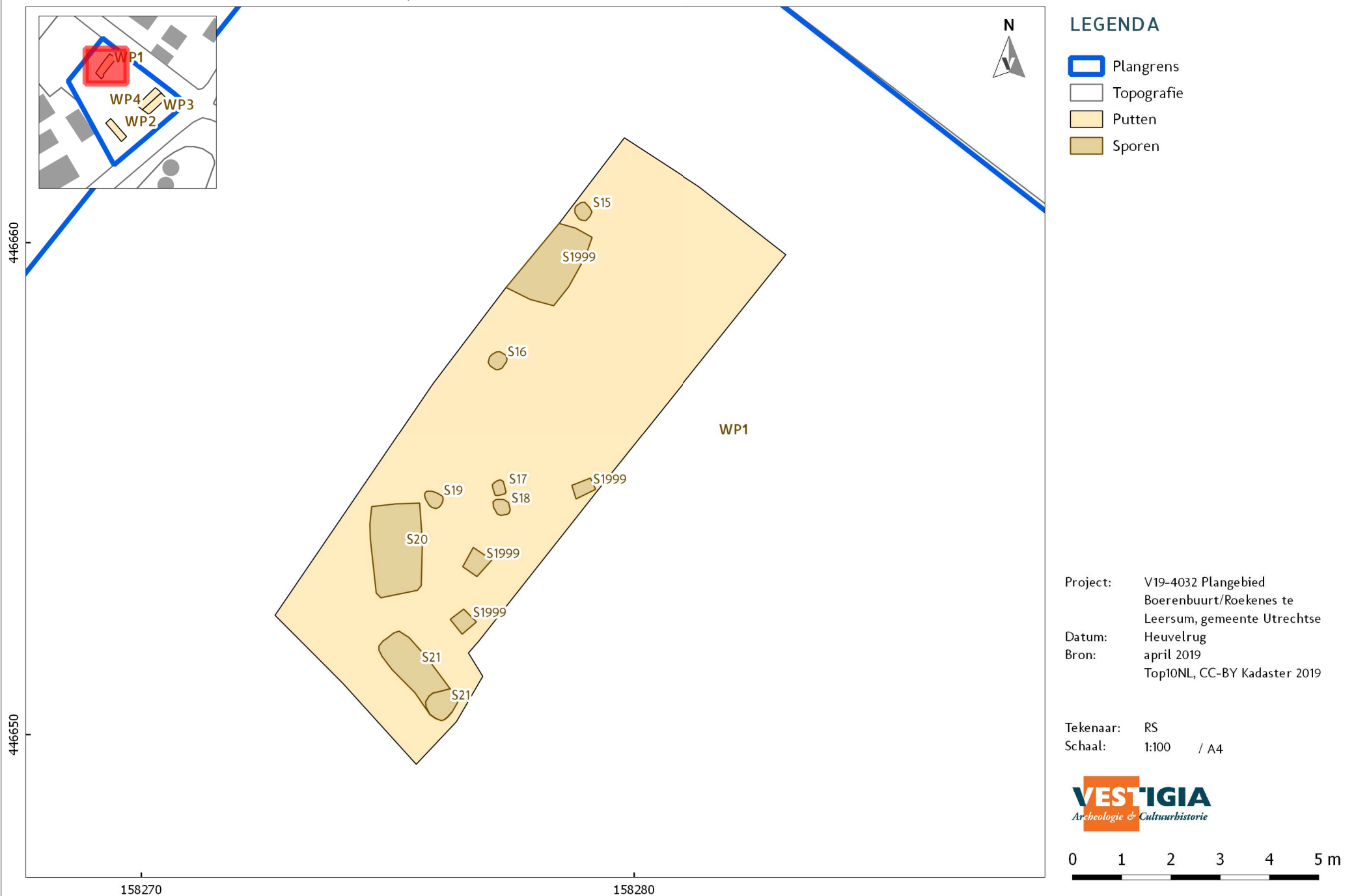
VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 400 500 m

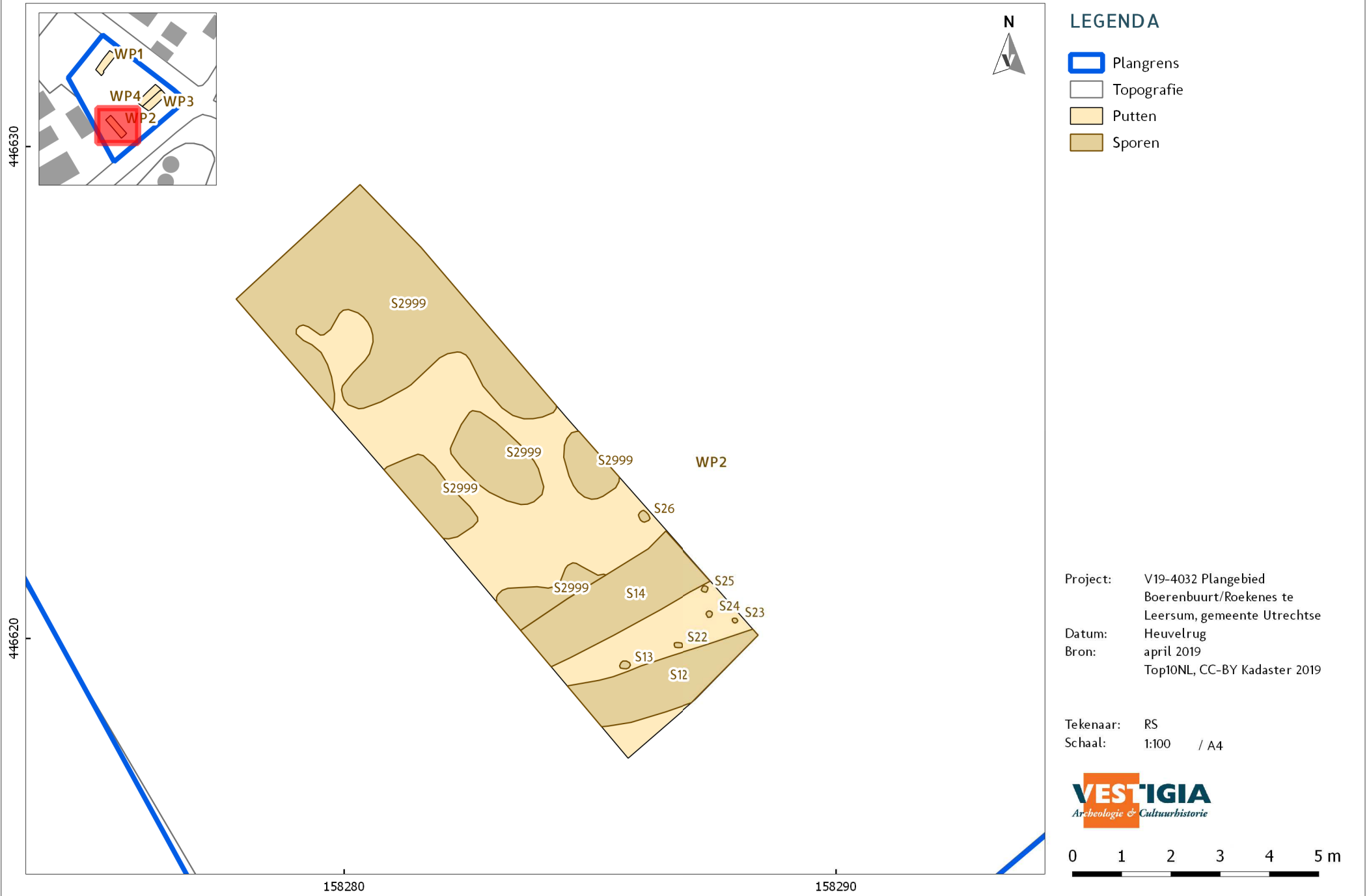
KAART 2 - PUTTENOVERZICHT

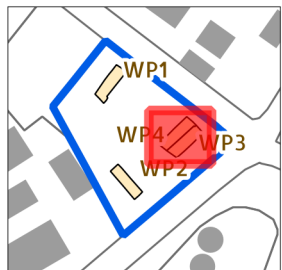
KAART 3A - ALLESPORENKAART, PUT1

KAART 3B - ALLESPORENKAART, PUT2

KAART 3C - ALLESPORENKAART, PUTTEN 3 en 4

LEGENDA

- Plangrens
- Topografie
- Putten
- Sporen

446640

WP4

WP3

446630

158300

158310

Project: V19-4032 Plangebied
Boerenbuurt/Roekenes te
Leersum, gemeente Utrechtse
Datum: Heuvelrug
Bron: april 2019
Top10NL, CC-BY Kadaster 2019

Tekenaar: RS
Schaal: 1:100 / A4

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 1 2 3 4 5 m

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

